STEM JIJ OOK?

Ook jouw stem telt!

Stem jij ook?

Kijk voor meer informatie op: **www.stemjijook.nl**

Verkiezingen Provinciale Staten en waterschappen

Woensdag 15 maart 2023

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

Jouw stem is belangrijk

**Op woensdag 15 maart 2023 zijn
de verkiezingen voor de Provinciale Staten.
Er zijn ook verkiezingen voor de waterschappen.**

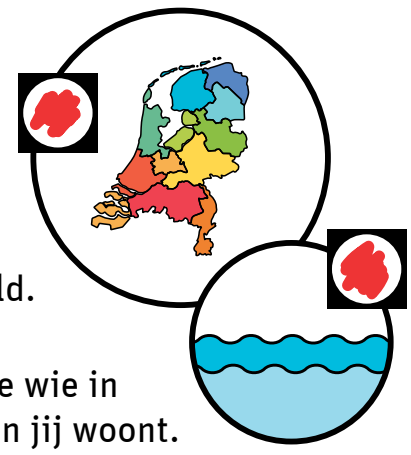

De **Provinciale Staten** zijn de mensen die in jouw provincie plannen maken en beslissen over geld.

Als jij gaat stemmen bij de verkiezingen, kies jij mee wie in de Provinciale Staten komen van de provincie waarin jij woont.

Iedereen die stemt, kiest samen wie in de Provinciale Staten komen.

We kiezen samen de mensen die plannen gaan maken.
En die gaan beslissen waar de provincie geld aan uitgeeft.

18+ Als je **18 jaar of ouder** bent, mag je stemmen voor de waterschappen.

18+ + NL Als je 18 jaar of ouder én officieel **Nederlands** bent, mag je ook stemmen voor de Provinciale Staten.

Kijk op de website www.stemjijook.nl/filmpjes voor een filmpje over stemmen.

Astrid

Ga je stemmen?
Ja, als ik genoeg tijd heb dan ga ik stemmen.
Dat is niet altijd.

Waarom ga je stemmen?
Ik vind het op zich goed, maar ik vind het ook wel onduidelijk uitgelegd.
Ik weet wat ik belangrijk vind, maar ik weet niet waarop ik moet stemmen.

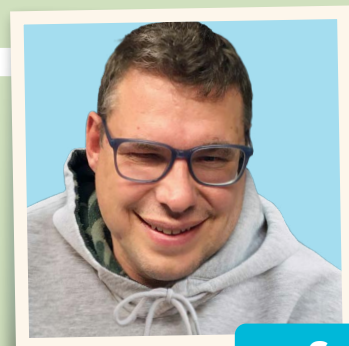

Cees

Ga je stemmen?
Ja, in 2023.

Waarom ga je stemmen?
Ik vind het belangrijk om op een partij te stemmen
die meer doet voor mindervaliden of mensen met een andere zorgvraag.
En Provinciale Staten kiezen de leden van de Eerste Kamer.

Kijk op de website www.stemjijook.nl voor uitleg over wat Provinciale Staten doet bij de Eerste Kamerverkiezingen.

Co

Ga je stemmen?
Dat weet ik nog niet,
ik denk het wel. Ik zie het wel.
Of ik zin heb en of het uitkomt
met mijn planning.

Waarom ga je stemmen?
Ik vind het zelf belangrijk om te stemmen.
Dan kan ik laten horen wat ik ervan vind.
Wie aan de macht mag staan en
welke partijen daarbij horen.
Mensen die ik niet in de politiek wil
hebben, daar stem ik niet op.

Lieke

Ga je stemmen?
Ik denk dat ik
wel ga stemmen,
maar ik wil nog onderzoek doen.
Ik weet niet wat de provincie doet.
Ik weet ook niet op wie ik zou moeten
stemmen.

De afgelopen keer heb ik ook gestemd
omdat ik op het stembureau stage liep.

Waarom ga je stemmen?
Als je op het stembureau hebt gewerkt,
merk je wat de meerwaarde is van stemmen.
Dat is belangrijk.

Op het stembureau raak je ook meer
geïnteresseerd in verkiezingen en stemmen.
Dat heb ik ook aan mijn begeleiders en
ouders verteld. Die gaan nu ook stemmen.

Prokkelduo op het stembureau
Lieke was vrijwilliger op
een stembureau.
Daarbij had ze een maatje.
Ze waren samen een prokkelduo.

Kijk voor meer informatie over prokkelduo's op een stembureau op de website www.prokkel.nl/inclusieve-stembureaus.

Provinciale Staten

Dit is een vergaderzaal van Provinciale Staten.

In Provinciale Staten zitten mensen uit de provincie waarin zij wonen. Dat zijn de leden van de Provinciale Staten.

**Zij maken plannen voor hun provincie.
En zij beslissen waar de provincie geld aan uitgeeft.**

Provinciale Staten controleert ook of hun plannen goed uitgevoerd worden in hun provincie.

Provinciale Staten beslissen bijvoorbeeld over:

Reizen met de bus

De provincie regelt dat er bussen rijden.
Provinciale Staten beslist hoe vaak bussen rijden.
En waar de bushaltes zijn.

*In mijn provincie is alles makkelijk bereikbaar met de bus.
Mijn familie en vrienden wonen allemaal hier.*

Plek om te bouwen

Provinciale Staten beslist waar bedrijven, huizen en natuurgebieden komen.
Provinciale Staten beslist ook waar grote bedrijven mogen komen en waar niet.
En Provinciale Staten maakt regels waar bedrijven zich aan moeten houden.

*Ik vind dat de natuur die er nu is moet blijven en niet moet worden volgebouwd met huizen.
Net als vroeger veel natuur met boeren.
Koeien in de wei.*

Natuur en water

De provincie zorgt voor natuurgebieden.
En de provincie maakt dijken hoger om overstromingen te voorkomen.
Provincies doen dit samen met waterschappen.
Samen zorgen ze ook voor gezond zwemwater in meren en plassen.

*Ik vind het belangrijk dat er parken zijn waar je lekker kan wandelen.
Het is belangrijk dat de natuur blijft bestaan, anders hebben we geen zuurstof meer van de bomen.*

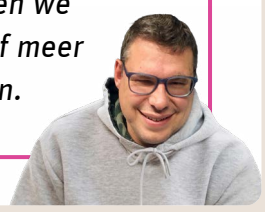

Wegen en fietspaden

De provincie zorgt voor wegen en fietspaden tussen dorpen en steden.

*Het is in mijn omgeving fijn om te fietsen.
Er zijn veel goede fietspaden.*

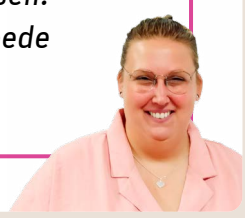

In het stemhokje

Het stembiljet is klein geschreven. Liever groter en met foto's.

1 **Hier staan de namen van de politieke partijen die meedoen aan de verkiezingen.**
Zoek de naam van de politieke partij waarop je wilt stemmen.

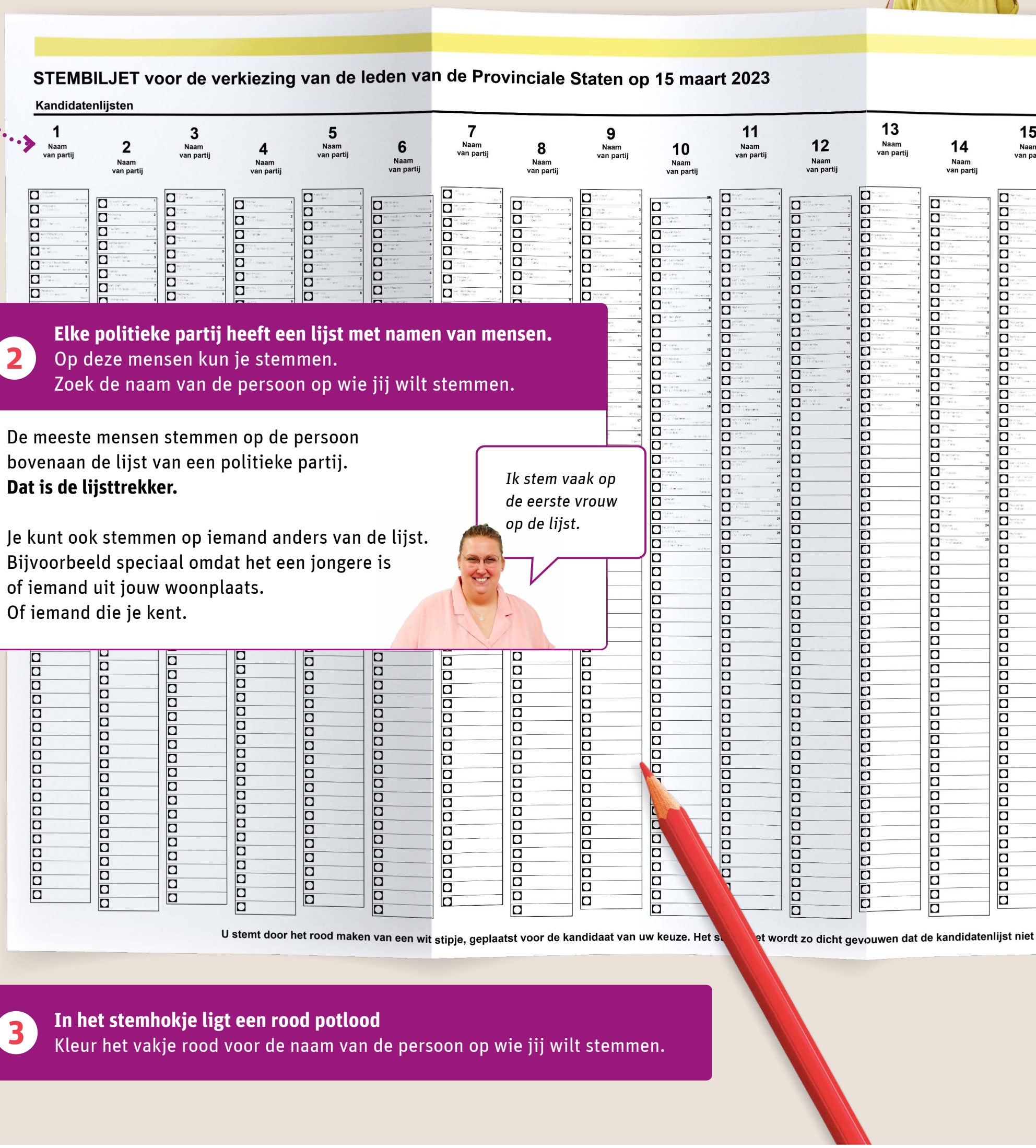

2 **Elke politieke partij heeft een lijst met namen van mensen.**
Op deze mensen kun je stemmen.
Zoek de naam van de persoon op wie jij wilt stemmen.

De meeste mensen stemmen op de persoon bovenaan de lijst van een politieke partij.
Dat is de lijsttrekker.

Je kunt ook stemmen op iemand anders van de lijst.
Bijvoorbeeld speciaal omdat het een jongere is
of iemand uit jouw woonplaats.
Of iemand die je kent.

Ik stem vaak op de eerste vrouw op de lijst.

3 **In het stemhokje ligt een rood potlood**
Kleur het vakje rood voor de naam van de persoon op wie jij wilt stemmen.

Als ik bij het stembureau ga stemmen, kijk ik met een loep op welke politieke partijen ik kan stemmen.

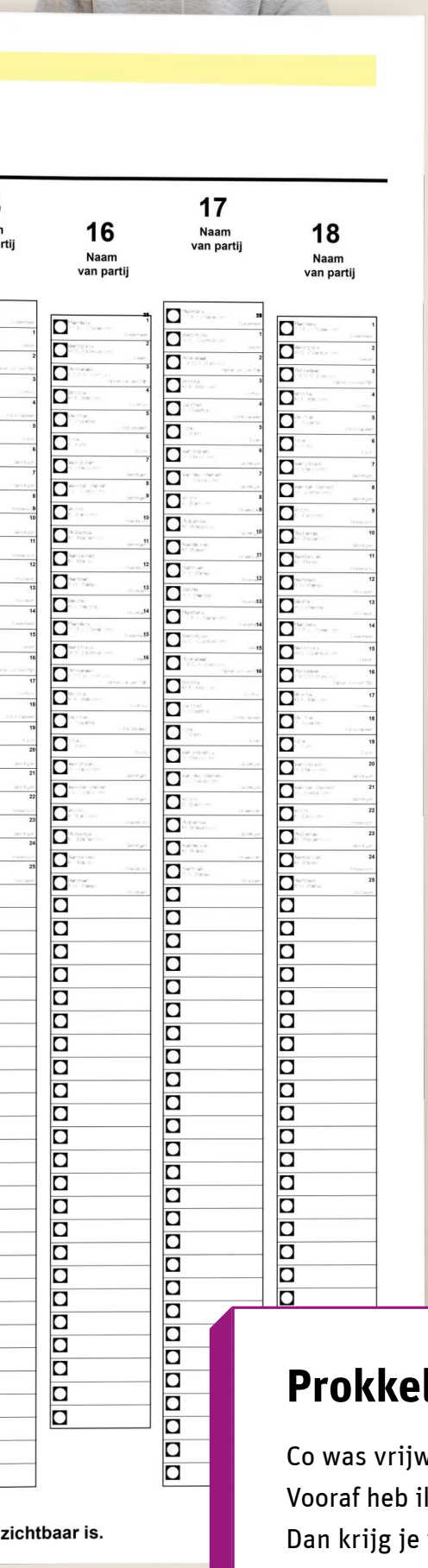

Alleen

Stemmen doe je alleen.
Je mag niet samen in een stemhokje.
Iemand van het stembureau mag helpen
als je blind bent of 2 armen in het gips hebt.
Of iemand die jij zelf kiest mag helpen.

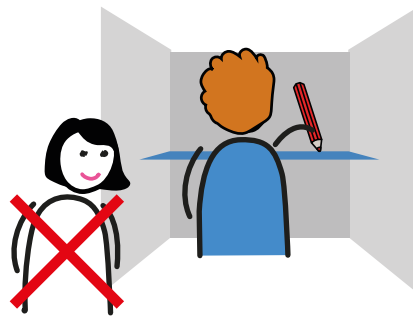

Kleur 1 vakje rood

Maak 1 vakje rood op het stembiljet. Niet meer.
Je mag ook niets schrijven of tekenen op het stembiljet.
Anders is je stem ongeldig.
Foutje?
Vraag een nieuw stembiljet aan de mensen van het stembureau.
Dat mag 1 keer.

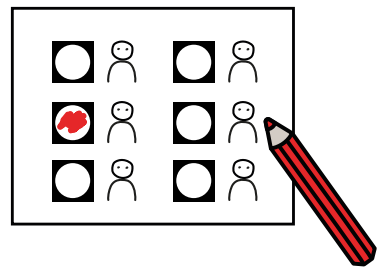

Geheim

Je kiest helemaal zelf op welke politieke partij en
op welke persoon jij stemt.
Je hoeft aan niemand te vertellen op wie je hebt gestemd.

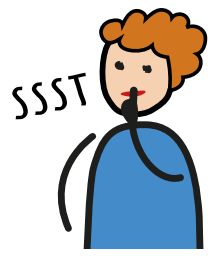

Niet zelf stemmen

Je mag iemand anders vragen voor jou te stemmen.
Dat heet **machtigen**.

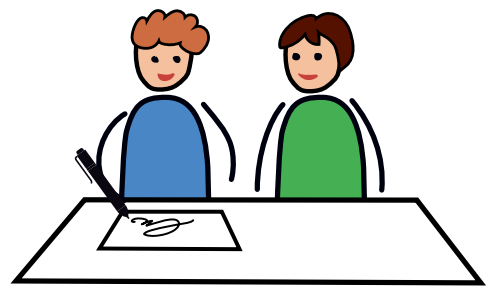

Doe dan 3 dingen:

1. Vul de achterkant van je stempas in.
2. Zet je **handtekening** op de achterkant van je stempas.
   Zo geef je iemand **toestemming** om voor jou te stemmen.
3. Geef je stempas en een **kopie** van je identiteitskaart,
   paspoort of rijbewijs aan de persoon die voor jou gaat stemmen.

Je kunt alleen iemand machtigen die:

1. In dezelfde gemeente woont als jij
2. Zelf ook op dat moment stemt
3. Gaat stemmen bij dezelfde verkiezingen
4. Voor de waterschapsverkiezingen: in hetzelfde waterschap woont als jij

Prokkelduo op het stembureau

Co was vrijwilliger op een stembureau en vertelt:
Vooraf heb ik een cursus gedaan om als vrijwilliger op het stembureau te helpen.
Dan krijg je vragen over wat wel en niet mag op het stembureau.
De cursus was goed te doen.
Ik heb op het stembureau geholpen alles klaar te zetten.
Ik heb iedereen een rood potlood gegeven en mensen welkom geheten.
En verteld waar ze naartoe moesten.
Ik vond het voor herhaling vatbaar, want ik heb een nieuwe ervaring opgedaan.

Tip van Co:

*Neem de tijd om te gaan stemmen.
Er waren mensen die heel gehaast waren.
Het duurde voor hen soms te lang.
Ik bleef heel rustig.*

Op wie ga jij stemmen?

Kies de politieke partij die het best bij jouw ideeën past.

Zoek uit wat politieke partijen willen

Filmpjes van politieke partijen
Op **stemjijook.nl/partijen** vind je filmpjes van politieke partijen uit jouw provincie.

In de filmpjes vertellen verschillende politieke partijen wat zij belangrijk vinden.

Deze filmpjes zijn speciaal voor deze krant gemaakt. ProDemos heeft hiervoor samengewerkt met Reinaerde, ASVZ en de LFB.

Ik wil me goed verdiepen om te kijken op wie ik stem. Eerst kijk ik of er een StemWijzer is. Is die er niet, dan ga ik kijken op de website en kijk ik naar de onderwerpen die ik belangrijk vind.
Alles lezen vind ik te veel. Dan ga ik een paar partijen langs. Zorg of christelijk vind ik belangrijk, dan kijk ik bij die partijen.

Kijk op de websites van politieke partijen.
Of kijk op hun Facebook, Instagram of YouTube.

Stel vragen aan politieke partijen.
Stuur een mail of bel.
Het mailadres en het telefoonnummer staan op hun website.

Leden van politieke partijen delen folders uit op straat.
Of ze komen aan de deur.
Je kunt ze vragen stellen over hun politieke partij.

Tegen die tijd krijgen we ook een krantje en lopen mensen van politieke partijen met folders op straat.

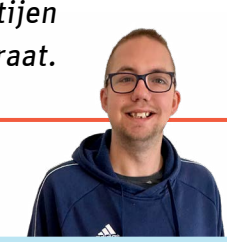

Kijk tv of luister naar de radio,
bijvoorbeeld naar het nieuws van regionale omroepen.

Kijk op tv naar een debat.
Daar vertellen politieke partijen welke plannen ze hebben.

Bij het Jeugdjournaal hebben ze het ook over de verkiezingen.

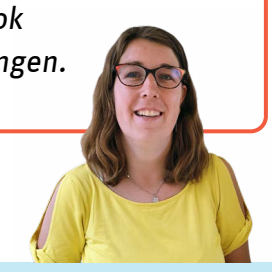

Praat met andere mensen: je familie, vrienden of buren

Vraag welke politieke partij zij kiezen.
En welke politieke partij niet.
En waarom.

En denk dan zelf na over wat jij daarvan vindt.

Je kiest helemaal zelf op welke politieke partij je gaat stemmen.

Met de begeleiding van mijn woning praat ik er ook over. De begeleiding zegt vaak tegen mij dat ik veel over politiek weet. Dat vind ik zelf ook.

Zo stem je

Op woensdag 15 maart 2023 zijn 2 verkiezingen:

1. voor Provinciale Staten
2. voor waterschappen

Je mag dus 1 of 2 keer stemmen.

In de waterschappen heb ik me nog niet verdiept. Ik denk dat het gaat over dat er meer water overblijft. Nu met de warmte hebben we meer water nodig.

Ik denk dat de waterschappen gaan over hoe het water wordt gebruikt. Maar wat ze precies doen, geen idee.

Kijk op de website www.stemjijook.nl/filmpjes voor een filmpje over de waterschappen.

1

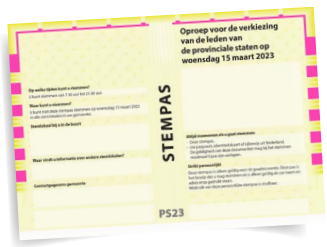

Je krijgt een stempas thuis

De gemeente stuurt je een uitnodiging. Je krijgt 1 stempas en 1 kandidatenlijst.

Op de stempas staat het adres van een stembureau bij jou in de buurt.

2

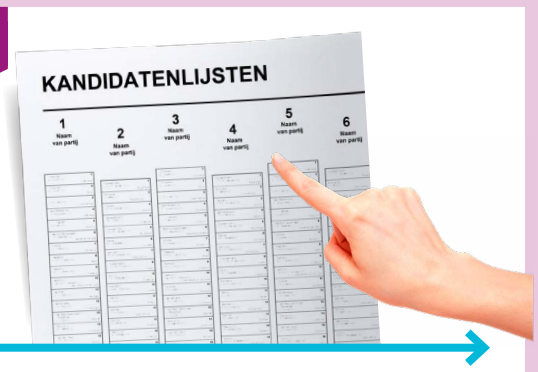

Kies een politieke partij

Je ziet op de kandidatenlijst welke politieke partijen meedoen aan de verkiezingen.

3

Ga naar het stembureau

Ga op woensdag 15 maart 2023 naar het stembureau en neem mee:

1. Je stempas
2. Je identiteitskaart, paspoort of rijbewijs

4

Lever je stempas in

Geef je stempas aan de mensen op het stembureau.

Laat ook je identiteitskaart, paspoort of rijbewijs zien.

De mensen van het stembureau controleren je stempas en wie je bent.

5

Je krijgt een stembiljet

Op het stembiljet staan de politieke partijen die meedoen aan de verkiezingen.

Onder elke politieke partij staan namen.

Dit zijn de mensen op wie je kunt stemmen bij die politieke partij.

6

Kleur 1 vakje rood

Loop met je stembiljet naar een stemhokje.
In het stemhokje ligt een rood potlood.

Zoek op het stembiljet de naam van de persoon op wie jij wilt stemmen. Kleur het vakje rood dat voor deze naam staat.

7

Doe je stembiljet in de stembus

Vouw je stembiljet weer dicht en stop het in de stembus.

8

Je hebt gestemd!

Vanaf 9 uur in de avond worden alle stemmen geteld. De uitslag wordt daarna bekend gemaakt.

Je vindt de uitslag bijvoorbeeld op de website **www.nos.nl**.
Of in het nieuws, op de radio, tv of in de krant.

Stempas kwijt of niet gekregen?

Je kunt een nieuwe stempas aanvragen bij de gemeente.

Ga naar de balie of schrijf een brief.

Dat kan tot 5 uur in de middag op vrijdag 10 maart 2023.

Neem je identiteitskaart, paspoort of rijbewijs mee. Of doe een kopie van je identiteitskaart, paspoort of rijbewijs bij de brief.

Klaar om te stemmen

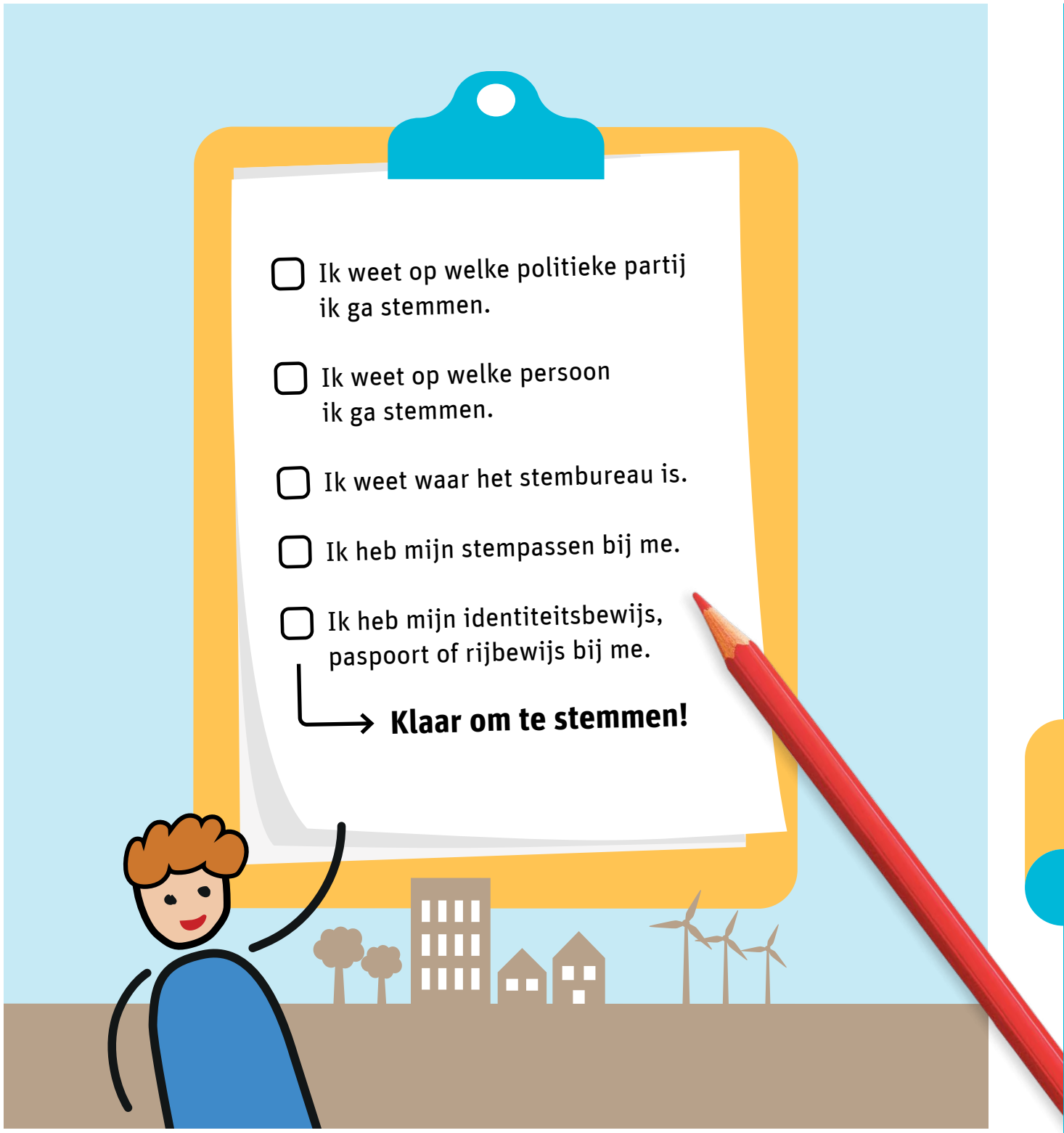

Ga naar deze website voor meer informatie:
www.stemjijook.nl

Hier vind je filmpjes over de verkiezingen:
www.stemjijook.nl/filmpjes

Hier vind je filmpjes met een tolk Nederlandse Gebarentaal:
www.stemjijook.nl/NGT

Ga naar deze website voor kleurplaten:
www.stemjijook.nl/kleuren

Colofon

Samenstelling en tekst:

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van democratie en rechtsstaat. En laat je zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen, bijvoorbeeld in de provincie en het waterschap.

ProDemos
Hofweg 1H
2511 AA DEN HAAG

info@prodemos.nl
www.prodemos.nl

Bel ons met je vragen over de verkiezingen:
070-757 02 00

In samenwerking met:

LFB
door en voor mensen met een verstandelijke beperking
www.lfb.nu

Taal voor Allemaal
maakt informatie voor iedereen passend: zoveel mogelijk mensen begrijpen de boodschap én voelen zich aangesproken door de vormgeving
www.taalvoorallemaal.com

Vormgeving:
Lidewij Spitshuis Ontwerpstudio

Druk:
Rodi Rotatiedruk